

KIRI*-ehdotusten toimeenpano KEINO- osaamiskeskuksen toiminnassa 2023

2023

*Kestävien ja innovatiivisten hankintojen riskien jakaminen,
Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:36

Tämä yhteenveto kuvaa KIRI-ehdotusten edistämistä vuonna 2023 sekä seuraavia tunnistettuja kehitysaskleita.

Ehdotusten taustalla on vuonna 2022 julkaistu raportti: Valovirta, Ville ym.: Kestävien ja innovatiivisten hankintojen riskien jakaminen, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 2022:36.

Raportin tavoitteena on ollut lisätä konkreettista tietoa uusien ratkaisujen ja teknologioiden hankintoihin liittyvien riskien jakamisen mekanismeista ja käytännön esimerkkejä toteutustavoista. Kohderyhmänä ovat kaikki hankintoja tekevät organisaatiot.

Toimenpiteiden toteutuksessa hyödynnettiin jo KEINO-osaamiskeskuksen olemassa olevia toimintamalleja, esimerkiksi KEINO-akatemiaita ja verkkosivustoa.

Työn toteuttivat KEINO-osaamiskeskuksen toimijat: VTT, Hansel, Motiva Oy, Business Finland ja Syke.

Tausta – Innovatiivisen hankinnan riskienhallinnassa huomioitavia asioita

Kokonaisvaltainen lähestymistapa on avain onnistuneeseen riskienhallintaan.

Innovatiivisten hankintojen riskienhallinta on tasapainottelua suurempien hyötyjen ja korkeamman riskin välillä. Jotta innovatiivisia hankintoja voidaan käyttää strategisena työkaluna suuremman vaikuttavuuden saavuttamisessa, hankintojen johtamisessa tarvitaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa.

Riskienhallinnan strategioita ovat:

- riskien pienentäminen,
- siirtäminen,
- jakaminen ja
- mitigointi eli toteutuneiden riskien kielteisten vaikutusten vähentäminen.

Keinot puolestaan voidaan jakaa hankintayksikön käytössä oleviin riskienhallinnan keinoihin sekä toisaalta riskien jakamista edistäviin innovaatiopolitiikan välineisiin.

KIRI-hankkeessa muodostettiin kymmenen kehitysehdotusta, jotka kohdistuvat erityisesti osaamisen kehittämiseen, innovatiivisten hankintojen rahoituksen tukimuotoihin sekä markkinoiden ja ekosysteemien kehitystä edistäviin toimenpiteisiin. Näistä viittä edistettiin KEINO-osaamiskeskuksen toiminnassa vuonna 2023. Jäljelle jäävien viiden kehitysehdotuksen osalta kehitystyötä jatketaan toisissa yhteyksissä.

Lähde: Valovirta, Ville ym.: Kestävien ja innovatiivisten hankintojen riskien jakaminen, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 2022:36.

KIRI toimenpide- ehdotukset

Vihreällä pohjalla KIRI- ehdotukset, joita käsiteltiin KEINO-osaamiskeskuksen toiminnassa 2023:

Ehdotus 1: Ketterä innovatiivisen hankinnan valmistelun tukirahoitus (esim. innovaatioeteli-tyyppinen tuki), jossa hankinnan toteutustavan ei tarvitse vielä olla selväräjaisesti tiedossa. Valmistelurahoitus täydentäisi olemassa olevaa Business Finlandin innovatiivisten julkisten hankintojen (JH) rahoitusta mm. palvelu- ja urakkahankintojen osalta, joilla on selvä paikallinen vaikuttavuus mutta ei niin selkeää skaalautumis- ja vientinäköymää. Tällainen tuki madaltaisi hankintayksiköiden kokemaa riskiä innovatiivisten ratkaisujen valmistelun käynnistämisestä.

Ehdotus 2: Esikaupallisten hankintojen toimintamallin laajemmaksi hyödyntämiseksi tulisi harkita kansallisen ohjelmallisen tuen muodostamista. Toimintamalliin tulisi sisältyä tutkimus- ja kehityspalvelun hankinnan rahoitustuki sekä julkisen sektorin kehitystarpeiden yksilöinti toiminnalliseksi vaatimuksiksi, joiden pohjalta uusia hankintoja voidaan toteuttaa. Esikaupallisten hankintojen avulla voidaan pienentää erityisesti uuden teknologian soveltamiseen liittyviä riskejä

Ehdotus 3: Erityyppisten uusien ratkaisujen **pilotointiin ja demonstrointiin** soveltuvat hankintamallit tulisi kuvata ja niiden hyödyntämistä tulisi systemaattisesti edistää.

Ehdotus 4: Innovatiivisen ratkaisun käyttöönoton riskien jakamiseksi on tarvetta investointituelle, joka ei olisi toimialakohtaisesti rajattua (kuten esim. energiatuki tällä hetkellä on). Tuki tulisi rajata selvästi laatuaan ensimmäisiin (first of a kind) toteutuskohteisiin, joissa on tavanomaista korkeammat teknologiset ja toiminnalliset riskit. Toinen mahdollinen tukimuoto voisi olla vaikuttavuusperusteinen investointituki, jossa ei ole vahvaa teknologista tai toiminnallista uutuutta ja siten tavanomaista korkeampaa riskiä, mutta suuri potentiaalinen vaikuttavuus (esim. päästövähennys tai hyvinvointivaikutus).

Ehdotus 5: Investointitukiin voitaisiin sisällyttää lisäelementtinä riskitakuu, joka kohdistetaan tarkkaan yksilöityihin uuden teknologian soveltamiseen liittyviin riskeihin. Takuu tulisi jakaa tilaajan ja toimittajan kesken.

Ehdotus 6: **Osaamisen** kehittämistä ja parhaiden käytäntöjen jakamista riskiä jakavista innovatiivisten hankintojen toteutustavoista tulee entisestään laajentaa ja syventää.

Ehdotus 7: **Tilajien yhteistyötä** kannattaa fasilitoida ja tukea. Yhteisiin tarpeisiin pohjautuva tilaajayhteistyö jakaa innovatiivisen hankinnan valmistelun riskejä ja toisaalta pienentää yritysten epävarmuutta tulevasta kysynnästä.

Ehdotus 8: **Immateriaalioikeudet** tulisi sekä valtionhallinnossa, hyvinvointialueilla ja kunnissa myöntää toimittajayrityksille (tai jakaa avoimesti) aina, kun tilaajaorganisaatiolla ei ole erityistä syytä pidättää oikeuksia itselleen.

Ehdotus 9: Julkisissa ICT-hankinnoissa tulisi pääsääntöisesti asettaa avointen koneluettavien datarajapintojen vaatimuksia yhdenmukaisesti määrittelyillä kansainvälisten standardien mukaisesti. Tilajaorganisaatioiden yhteistyön fasilitointi tulisi organisoida siten, että kuhunkin kehityskohteeseen kyetään löytämään sopivat kansalliset ja kansainväliset määritykset. Avointen standardien soveltaminen madaltaa toimittajalukkonon liittyvää riskiä sekä innovaatioiden skaalautumiseen liittyvää kysyntäriskiä.

Ehdotus 10: **Tutkimus-, arviointi- ja vaikuttavuustiedolla** on tärkeä roolinsa eri osapuolten riskien pienentämisessä. Vaikuttavuusindikaattorien kehittämiseksi tulee tehdä kansallista yhteistyötä, joka pienentäisi tilaajaorganisaatioiden riskiä käyttää tulos- ja vaikuttavuus pohjaisia hankintamalleja ja sopimusehtoja.

Ehdotus 3: Erityyppisten uusien ratkaisujen pilotointiin ja demonstrointiin soveltuvat hankintamallit tulisi kuvata ja niiden hyödyntämistä tulisi systemaattisesti edistää.

EHDOTUKSEN TAUSTA JA TAVOITE

Yrityksen kannalta tutkimus- ja kehitystoiminnan vaihe ei ole kaikkein riskipitoisin. Sen kustannukset ovat yleensä kohtuullisen hyvin hallittavissa ja siihen on saatavilla julkista t&k-rahoitusta.

Suuremmat riskit liittyvät innovaatioiden demonstrointiin ja skaalaamiseen asiakaskäyttöön. Vaadittavat investoinnit ovat usein kertaluokkaa suurempia ja julkisen rahoituksen saatavuus tähän tarkoitukseen on rajatumpaa (van Meerveld ym. 2015).

TOTEUTETUT TOIMENPITEET

- Toteutettiin TKI-hankintapolkuopas ja IPR-opas, Immateriaalioikeudet julkisissa hankinnoissa – opas kehitystyötä sisältäviin hankintoihin (julkaistaan kevään 2024 Keinon ja Hankinta-Suomen verkkosivuilla).
- Kehitettiin ja pilotoitiin pääomaintensiivisten alojen vähähiilisten ratkaisujen toiminta- ja rahoitusmallia.
- Toteutettiin ennakoivia markkinavuoropuhelua keinona tunnistaa tietyn toimialan innovaatiotarpeisiin liittyviä pilotoinnin kohteita ennen laajamittaisempaa hankintaa.

Ehdotus 3: Erityyppisten uusien ratkaisujen pilotointiin ja demonstroiintiin soveltuvat hankintamallit tulisi kuvata ja niiden hyödyntämistä tulisi systemaattisesti edistää.

TÄRKEIMMÄT OPITJA JOHTOPÄÄTÖKSET

Rahoitusmallit eivät nyky muodossaan tue vielä pilotoivaa toimintaa. Pilotointia ei nähdä vielä täysin innovatiivisena toimintana. Uuden rahoitusinstrumentin rakentaminen mahdollistaisi laajemman pilotoimisen.

Markkinavuoropuhelujen etuna on, että ymmärrys markkinoista ja tarjoajien mahdollisuuksista ehkäisee hankintaan kohdistuvia riskejä. Hankintamallien yhtenäistäminen vähentää hankinnoista tulevaa kuormaa tarjoajille ja hankkijoille itselleen. Yhdenmukaisia ja systemaattisia hankkijoiden vaatimuksia toivotaan markkinoiden puolelta. Esimerkiksi vaatimusten ennakointi mahdollistaa investoinnin kalliiseen kalustoon myös tarjoajilla.

Johtamisen toimintamallien kehittäminen pilotoitiin ja demonstroiintiin. Haasteena siirtymä kehityshankkeista hankintojen ja investointien piiriin. Näiden väliin tulisi luoda polku.

SEURAAVAT KEHITYSASKELEET

- Laaditaan kuvaukset pilotointi/demokokemuksista eri sovelluskohteissa/kategorioissa (rakentaminen, sote ym.).
- Tarve toimialakohtaisille malleille: Jatkossa olisi kiinnostavaa pitää toimialakohtaisia työpajoja jotka pidettäisiin jo laaditun Keinon materiaalin pohjalta.
- Kuvausten yhdistäminen hankintaesimerkkeihin
 - Selvitetään mahdollisuuksia pilotointinäkökulman sisällyttämiseen ja Luotsin toiminnallisuuksiin

Ehdotus 6: Osaamisen kehittämistä ja parhaiden käytäntöjen jakamista riskiä jakavista innovatiivisten hankintojen toteutustavoista tulee entisestään laajentaa ja syventää.

EHDOTUKSEN TAUSTA JA TAVOITE

Osaamisella ja yhteistyöllä on merkitystä riskien madaltamiseen.

Olennaista on tunnistaa eri riskien kohdat ja niiden merkittävyys.

Tunnistetaan, että tietopohja uusille toimintamalleille ei ole vielä valmis. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää korostaa tietopohjan merkitystä uusien toimintamallien kehittämisessä.

TOTEUTETUT TOIMENPITEET

Jatkettu parhaiden käytäntöjen ja esimerkkien jakamista esimerkiksi:

- Muutettiin Keino-akatemia rakennetta niin, että siihen tuotiin vaikuttavuus omaksi osiokseen. Vaikutusten arvioinnin opas oli osana akatemian viimeisen vaikuttavuus-osion verkko-opiskeluaineistoja ja sen pohjalta tehtiin lopputilaisuudessa 17.11 ryhmätöitä. Lisäksi Keinon www-sivuille kerättiin hankintaesimerkkejä riskinjaosta. Riskit nostettiin omaksi kohdaksi Keino- hankintaesimerkkeihin.
- KIRIstä toteutettiin julkaisusarja Keinon sivuille, jossa nostot KIRI-hankkeen toimenpiteistä.
- Analysoitiin Hilma-datasta mitä hankintamenettelyjä käytetään innovatiivisiin hankintoihin (pääfokuksena hankinnan kohteen uutuus). Keskeisenä tuloksena oli, että kaikkia hankintamenettelyjä hyödynnetään innovatiivisten hankintojen kilpailutuksissa.

Ehdotus 6: Osaamisen kehittämistä ja parhaiden käytäntöjen jakamista riskiä jakavista innovatiivisten hankintojen toteutustavoista tulee entisestään laajentaa ja syventää.

TÄRKEIMMÄT OPIT JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Osaamisen syventämiselle on kysyntää: Palaute hankintamenettelyiden ja riskienhallinnan sisällyttämisestä osaksi KEINO-akatemiaa on ollut positiivista. Osaamisen kehittämistä tarvitaan organisaatioissa eri tasoille sekä johdolle että asiantuntijoille.

Tähän mennessä riskienhallinta ei ole noussut merkittävään rooliin Keino-akatemiassa, mutta tämän painoarvoa tulisi nostaa.

HILMA-analyysin perusteella voidaan todeta, että hankintamenettely ei ole hankinnan innovatiivisuutta määrittävä tekijä, vaan innovatiivisia uusia ratkaisuja voidaan hankkia eri menettelyjä käyttäen.

SEURAAVAT KEHITYSASKELEET

- Koulutuksille ja neuvonnalle on edelleen tarvetta vaikuttavuusosaamisen lisäämiseksi ja vaikutusten arvioinnin oppaan hyödyntämiseksi.
- Jatkossa olemassa olevaa dataa eri tavoin yhdistelemällä on mahdollista saada mielenkiintoista tietoa eri tarpeisiin
- Esimerkeistä viestiminen ja kertominen on myös jatkossa tärkeää. On olennaista pohtia, miten varmistetaan, että Keinon keräämä ja käyttämä tietopohja säilyy ja kehittyy jatkossa.
- TKI-hankintapolkuoppaan jalkautuksella tuetaan edelleen osaamisen kehittämistä ja parhaiden käytäntöjen jakamista.

Ehdotus 7: Tilaajien yhteistyötä kannattaa fasilitoida ja tukea. Yhteisiin tarpeisiin pohjautuva tilaajayhteistyö jakaa innovatiivisen hankinnan valmistelun riskejä ja toisaalta pienentää yritysten epävarmuutta tulevasta kysynnästä.

EHDOTUKSEN TAUSTA JA TAVOITE

Tilaajien välinen yhteistyö vähentää hankintoihin liittyviä riskejä ja kustannuksia. Yhteistyö mahdollistaa resurssien jakamisen ja innovaatioiden nopeamman markkinoille tuomisen, hyödyttäen sekä tilaajia että toimittajia.

Tilaajien välinen yhteistyö ja hankintatarpeiden muutosten tehokas viestintä ovat kriittisiä erityisesti systeemisten markkinamuutosten yhteydessä. Esimerkiksi vihreä siirtymä kohti kestäviä tuotteita edellyttää toisiaan täydentävien tuotteiden ja infrastruktuurin samanaikaista muutosta. Yksittäisen toimijan vaikutusmahdollisuudet ovat rajalliset tällaisissa systeemisisissä muutoksissa.

(Valovirta ym. 2022. s. 60–61.)

TOTEUTETUT TOIMENPITEET

Toteutettiin data-analyysi -kokeilu tutkimuslaitteista ja teksteistä sekä kehitettiin valtakunnallisen tason kilpailutusten analysointipalvelu, jonka avulla kartoitetaan ja mitataan hankintojen big datan ja tekstianalytiikan avulla esim. kestävyuden eri tavoiteteemoja, markkinoita tai innovaatioita tai innovaatiomyönteisyyttä.

Tutkimuslaiteyhteistyötä varten tehtiin uuden rahoitusinstrumentin tai haun ehdotus tutkimusinfrastruktuurikomitealle (TIK) yhteistyössä TEM:n kanssa

Kehittäjäryhmät keskittyivät erityisesti hankintojen valmistelu- ja suunnitteluprosessin kehittämiseen ja hankinta-asiantuntijoiden ja -yksiköiden välisen yhteistyön ja vertaistuen lisäämiseen

- Tulevaisuuden tekstiilihankintojen kehittäjäryhmän toiminta on käynnissä parhaillaan (Tulevaisuuden tekstiilihankintojen tiekartan teko käynnissä)

Ehdotus 7: Tilaajien yhteistyötä kannattaa fasilitoida ja tukea. Yhteisiin tarpeisiin pohjautuva tilaajayhteistyö jakaa innovatiivisen hankinnan valmistelun riskejä ja toisaalta pienentää yritysten epävarmuutta tulevasta kysynnästä.

TÄRKEIMMÄT OPIT JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehittäjäryhmissä tehdään yhteistyötä toimialan muiden toimijoiden, esimerkiksi tutkimusorganisaatioiden ja elinkeinoelämän kanssa. Kehittäjäryhmätoiminta on siten suunnattu hankintayksiköiden lisäksi myös yrityksille, liiketoimintaekosysteemeille ja verkostoille, jotka kehittävät ratkaisuja markkinoita ennakoiden.

Jatkossa kannattaa perustaa tilaajayhteistyö hankintadatan pohjalta perustuvaan eurovolyyymi ja hankintojen big data - tietoon alan keskeisistä haasteista ja ottaa mukaan potentiaalisesti isoimmat hankintayksiköt ja alan toimijat yhdessä kehittämään toimialakohtaisesti hyviä hankintamalleja ja käytäntöjä.

Esim. tekstiilihankintojen analysoinnin yhteydessä tunnistettiin alan suurimmat hankintayksiköt, käytetyt kriteerit, sekä kilpailutuksissa esiintyneet innovaatiot, sekä markkinoihin liittyvät haasteet, mikä toi toimintaan tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

SEURAAVAT KEHITYSASKELEET

- Tarve kehittäjäryhmätoiminnalle on myös jatkossa
 - Tutkimuslaiteyhteistyö voisi olla mahdollinen seuraava kehittäjäryhmä
- Toimialajärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö tulisi olla jatkuvaa.
- Tilaajayhteistyön mm. markkinavuoropuheluiden toteuttaminen yhteistyössä pohjoismaisten vastinorganisaatioiden kanssa
- Parhaiden pohjoismaisten käytäntöjen ja esimerkkien kerääminen ja viestintä tulisi olla jatkuvaa

Ehdotus 8: Immateriaalioikeudet tulisi sekä valtionhallinnossa, hyvinvointialueilla ja kunnissa myöntää toimittajaryityksille (tai jakaa avoimesti) aina, kun tilaajaorganisaatiolla ei ole erityistä syytä pidättää oikeuksia itselleen.

EHDOTUKSEN TAUSTA JA TAVOITE

- Riippuen hankinnan kohteesta, voi immateriaalioikeuksien taloudellinen arvo olla merkittävä. Tämä koskee erityisesti hankintoja, joihin sisältyy kehitystyötä.
- Jokaisen hankintaa tekevän tulisi viimeistään hankinnan suunnitteluvaiheessa selvittää immateriaalioikeuksien rooli kyseissä hankinnassa sekä selvittää milloin on käsillä sellainen hankintakokonaisuus, jossa esimerkiksi yleisten sopimusehtojen immateriaalioikeuksia koskevat kappaleet eivät riitä kattamaan joko tilaajan, toimittajan tai molempien riittäviä oikeuksia.

TOTEUTUT TOIMENPITEET

- Laadittiin Immateriaalioikeudet Innovatiivisissa hankinnoissa -opas kehitystyötä sisältävien hankintojen suunnittelun ja toteutuksen tueksi.
 - Oppaassa käsitellään mm.
 - immateriaalioikeuksien sääntelyä,
 - immateriaalioikeuksien määrittelyjen reunaehdoja,
 - käyttöoikeuksien eri muotoja ja niistä sopimista,
 - patentin roolia ja merkitystä tarjouskilpailussa,
 - esimerkkejä
- Selvitettiin hankintadatan so. tarjouspyyntöasiakirjoihin kohdistuneen älykkään tekstihaun avulla, miten IPR-ehtoja käytetään kilpailutuksissa. Tulokset osoittavat, miten laajasti eri yleisiä sopimusehtoja ja niiden IPR-ehtoja hyödynnetään julkisissa hankinnoissa. Selvitystä ja analyysiä voidaan tarkentaa jatkossa osana valtakunnallisen tason kilpailutusten analysointipalvelua.

Ehdotus 8: Immateriaalioikeudet tulisi sekä valtionhallinnossa, hyvinvointialueilla ja kunnissa myöntää toimittajaryityksille (tai jakaa avoimesti) aina, kun tilaajaorganisaatiolla ei ole erityistä syytä pidättää oikeuksia itselleen.

TÄRKEIMMÄT OPIT JA JOHTOPÄÄTÖKSET

- Immateriaalioikeuksien jakaminen sopijapuolten kesken vaikuttaa ratkaisevasti siihen, miten kehitystyön tuloksia voidaan hyödyntää.
- Jaon epätasapaino voi johtaa kielteisiin ilmiöihin sekä yksittäisessä hankinnassa että yhteiskunnallisesti.
- Tunnistettuja kielteisiä ilmiöitä ovat muun muassa kilpailun puute, vähäinen tarjousten määrä, toimittajariippuvuus ja kustannusten nousu.
- Onnistuneella immateriaalioikeuksien määrittelyllä taas voidaan varmistaa muun muassa palveluiden jatkuvuus ja kehittyminen sekä kohtuullinen hinta.
- Tehdyn selvityksen perusteella eri tarkoituksiin suunnattuja vakiomuotoisia sopimusehtoja (esim. JIT, JYSE, YSE, KSE) ja niiden eri versioita käytetään laajasti.

SEURAAVAT KEHYSASKELEET

- Hankintayksiköt laativat sopimuksensa itsenäisesti. Siksi on lisättävä tietoisuutta immateriaalioikeuksien huomioimisesta hankinnoissa. KIRI-hankkeessa laadittu opas on lanseerattava mahdollisimman laajaan käyttöön. Lisäksi oppaassa käsitellyistä teemoista on syytä järjestää koulutusta.
- Tilaajayhteistyöllä tuetaan tilaajan ja toimittajan hyvien käytäntöjen kehittämistä myös immateriaalioikeuksien optimaaliseksi määrittelyksi

Ehdotus 10: Tutkimus-, arviointi- ja vaikuttavuustiedolla on tärkeä roolinsa eri osapuolten riskien pienentämisessä. Vaikuttavuusindikaattorien kehittämiseksi tulee tehdä kansallista yhteistyötä, joka pienentäisi tilaajaorganisaatioiden riskiä käyttäen tulos- ja vaikuttavuuspohjaisia hankintamalleja ja sopimusehtoja.

EHDOTUKSEN TAUSTA JA TAVOITE

Epävarmuus innovatiivisen ratkaisun hankinnassa korostuu, kun otetaan huomioon, että ratkaisun toimivuudesta ei ole vielä kattavaa tai perusteellista näyttöä, mikä lisää päätöksenteon haasteita ja riskienhallinnan tarvetta. (Valovirta ym. 2022. s. 9.)

Vaikuttavuustiedon ja vaikuttavuusindikaattorien asettamisella voidaan merkittävästi vähentää innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen liittyvää riskiä. Näiden tietojen avulla on mahdollista systemaattisesti arvioida ja seurata innovaatioiden vaikutuksia, mikä parantaa päätöksentekoa, sidosryhmäviestintää ja kokonaisvaltaisesti hankintaa.

TOTEUTUT TOIMENPITEET

Hankintojen vaikuttavuusperusteisen ymmärryksen syventämistä varten koottiin KEINO:n hyvinvointialueakatemiaan materiaali, jossa esiteltiin tulosperusteista tavoitemäärittelyä ja soveltuvia kriteerejä.

Lisäksi vaikuttavuusindikaattoreista tehtiin materiaalia KEINO:n sivuille. Materiaalissa koottiin vaikuttavuusindikaattorien asettamiseen liittyviä huomioita sekä esimerkkejä hyvistä esimerkkihankinnoista.

Edellä mainittujen lisäksi KEINOssa on tuotettu kaksi hankintojen vaikutusten arvioinnin opasta (Hankinnan vaikuttavuus ja vaikutukset - ennakoarvioinnin opas ja Vaikutusten arvioinnin opas)

Ehdotus 10: Tutkimus-, arviointi- ja vaikuttavuustiedolla on tärkeä roolinsa eri osapuolten riskien pienentämisessä. Vaikuttavuusindikaattorien kehittämiseksi tulee tehdä kansallista yhteistyötä, joka pienentäisi tilaajaorganisaatioiden riskiä käyttäen tulos- ja vaikuttavuuspohjaisia hankintamalleja ja sopimusehtoja.

TÄRKEIMMÄT OPIT JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Vaikutusten ennakoarviointi ja seuranta ovat haastavia ja usein resursseja kuluttavia prosesseja.

Toisaalta yhteistyön merkitys korostuu, sillä se tarjoaa mahdollisuuden alentaa kustannuksia erityisesti datan hyödyntämisen kautta.

Tehokas yhteistyö ja resurssien jakaminen voivat tuoda merkittäviä hyötyjä vaikuttavuuden arvioinnin haasteisiin vastaamisessa ja samalla vähentää kustannuksia.

SEURAAVAT KEHITYSASKELEET

- Kansallisen toimintamallin kehittäminen vaikuttavuuden tarkastelulle, joka mahdollistaisi tietopohjan kasvattamisen ja datan helpomman hyödyntämisen eri toimialoilla ja hankkeissa. Lisäksi tulisi kehittää indikaattoreita vaikuttavuuden arviointiin.
- Malli voisi edistää resurssien tehokkaampaa käyttöä ja vähentää kulutusta, kun yhteistyössä voidaan jakaa parhaita käytäntöjä ja resursseja, luoden samalla kestävämmän ja taloudellisemman lähestymistavan vaikuttavuuden arviointiin.
- Lisäksi tutkimus- ja kehityshankkeet voitaisiin kytkeä entistä vahvemmin uusien hankintojen kohteiden vaikutusten seurantaan.

KEINO

Kestävien & innovatiivisten
julkisten hankintojen
verkostomainen osaamiskeskus

Kiitos!

[@hankintakeino](#)

[@keino-osaamiskeskus](#)

[@hankintakeino](#)

[hankintakeino.fi](#)